МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

syngenta

Оперативна інформація (прогноз) про фітосанітарний стан посівів сільськогосподарських культур у Полтавській області 2017 рік

Доповідач: Юрій Білявський, канд. біол. наук

Фітосанітарний прогноз —
це обґрунтоване передбачення термінів появи, рівня поширення і розвитку шкідливих організмів та можливих явищ і процесів у фітосанітарному стані агроценозів у майбутньому.

Мета прогнозу —
не допустити несподіваного зростання розвитку хвороб та появи шкідників, що призводить до істотних витрат матеріальних ресурсів і праці. Не менш важливе обґрунтування відмови від застосування засобів захисту рослин.

Основа прогнозу —
фітосанітарний моніторинг — система спостережень за проявом, поширенням, розвитком та потенційною шкідливістю хвороб і шкідників, які завдають утрат сільськогосподарському виробництву.

Основні чинники, які враховуються:
поширення шкідників, ступінь ураження рослин хворобами, якість проведених профілактичних і лікувальних заходів, ступінь стійкості сортів та площі, які вони займають у певній зоні.

Структура посівних площ сільськогосподарських культур у Полтавській області, 2017 рік

Культура	Посівні площі, тис. га			2017 р. (вимерзло, пересів), га
	2016 р.	2013 р.	± до 2017 р.	
Пшениця озима	245,5	223,3	+22,2	500
Кукурудза	547,7	587,9	–40,2	2000
Соя	182,4	185,8	–3,4	1000
Соняшник	284,3	262,7	+21,6	0
Буряк цукровий	36,3	38,7	–2,4	700
Ріпак	8,2	–	–	100

syngenta

Пшениця озима

Цикли та зростання чисельності шкідників

Клоп черепашка:

1993, 1996, 2000, 2002, 2007–2009, 2018–2019
Тривалість масових розмножень — 2 роки
Циклічність — 8, 10–11, 12 років
Рівень порога шкідливості — **2 екз./кв. м. і більше личинок 3-го віку (або 15–30 %)**

Хлібна жужелиця:

1996–1997, 2000, 2002–2004, 2010–2012, 2019–2020
Тривалість масових розмножень — 2–3 роки
Циклічність — 4–5, 6, 12, 13, 14 років
Поширення п'явиць, злакових мух, попелиць, хлібних блішок — при підвищеній вологості повітря (≥ 70 %) та температурі +25...30 °C

Септоріоз

Фузаріоз

Кукурудза

Стебловий кукурудзяний метелик

Цикли і зростання чисельності — 1994, 2006–2008, 2016–2018

З 2000 року частка кукурудзяного метелика в посівах культури — 59–75 %, бавовникової совки — 25–30 %

Тривалість масових розмножень — 2 роки

Циклічність — 6, 7, 9,10, 16, 18 років

При температурі повітря +18...30 °С і вологості повітря > 70 % інтенсивність льоту й відкладання яєць зростатимуть

Найуразливіші гусениці II віку, коли вони живляться відкрито

Комплексна дія стеблового метелика і бавовникової совки при підвищеній вологості повітря сприятиме зростанню рівня ураженості рослин і зерна хворобами

(гельмінтоспоріоз, бура плямистість, пухирчаста сажка, летюча сажка)

syngenta

Бавовникова совка

Цикли і зростання чисельності шкідників: 2002, 2007, 2011–2013, 2018–2019 роки
Тривалість масових розмножень — 2, 3 роки
Циклічність — 3, 6, 9, 18 років
Підвищення температури повітря до +28...35 °C у фазі молочної стиглості сприятиме інтенсивному заселенню рослин

Попелиці на кукурудзі, сої, соняшнику

Підвищена чисельність при вологості 65–70 % і вище, температурі повітря +25...28 °С, хмарності, нічних і денних перепадах температури

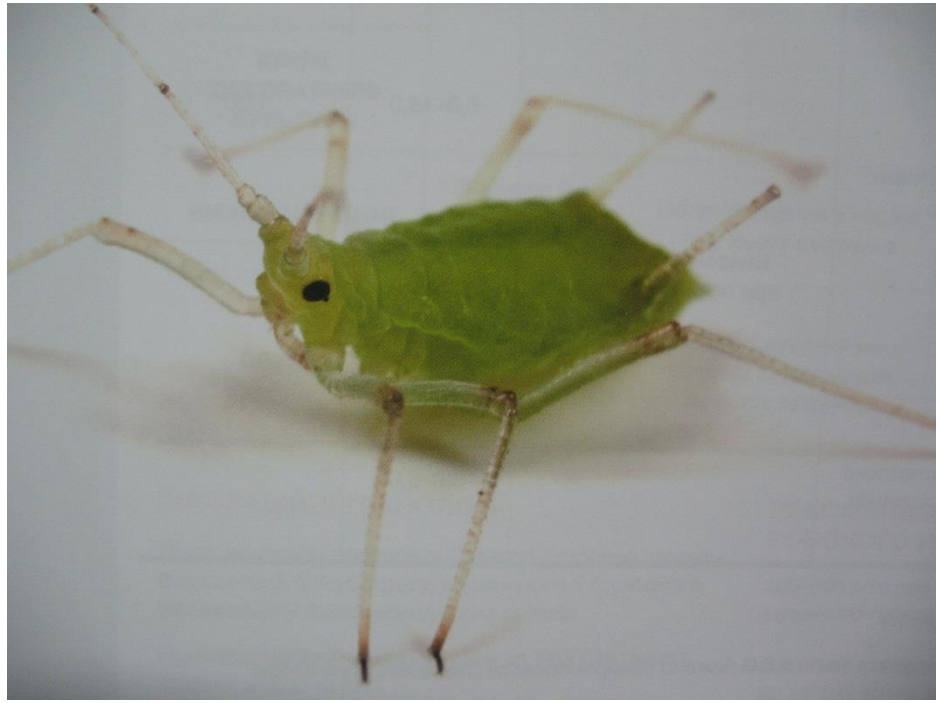

Соя

Шкідливість **попелиць** у посівах сої при оптимальній вологості повітря буде суттєвою при досягненні рівня ЕПШ 250 екз./100 п. с.

Гусениці озимої й інших підгризаючих совок (бавовникової, люцернової) шкодять вибірково.

Акацієва вогнівка поширюється за умов сухої і спекотної погоди.

Можлива поява одиничних екземплярів **лугового метелика,** але підвищення рівня їх чисельності очікується у 2019–2020 роках.

Рослини сої в умовах денних і нічних температур інтенсивно уражують *аскохітоз, бактеріоз, пероноспороз, церкоспоріоз, кореневі гнилі. септоріоз, альтернаріоз.*

syngenta

Чортополохівка, або Сонцевик будяковий

2016 рік — пошкодження гусеницями посівів сої у фазі цвітіння.

2017 рік — пошкодження рослин можливо у фазі формування бобів

Озима і підгризаючі совки

Цикли і зростання чисельності шкідників —

1996–2000, 2004, 2008, 2016–2017

Тривалість масових розмножень — **2, 3, 5, 7 років**

Циклічність — **7–8, 9–10, 11–12 років**

Люцернова совка

Цикли і зростання чисельності шкідників:

1976–1977, 2001–2002, 2012–2013, 2023–2024

Тривалість масових розмножень — **1, 2 роки**

Циклічність — **5–6, 7, 11 років**

Акацієва вогнівка на сої

Озимий ріпак:

У посівах частіше трапляються оленка волохата, капустяний і ріпаковий білани, ріпаковий пильщик (ЕПШ — 2 гус./рослину), стебловий і насіннєвий прихованохоботники (ЕПШ — 2 колонії/кв. м)

У посівах **соняшнику** продовжують шкодити геліхризова попелиця, тютюновий трипс, оленка волохата.
Шипоноска присутня в рослинах соняшнику поодинокими екземплярами

Лучний метелик

Спостерігаємо літ II покоління шкідника.

У кінці червня — заляльковування.

При температурі +22...25 °C і за наявності квітучих рослин слід очікувати інтенсивного заселення посівів кукурудзи, сої, соняшнику, люцерни.

Цикли і зростання чисельності шкідників:
1988–1990, 2003–2004, 2009–2011, 2019–2020
Тривалість масових розмножень — **3, 4 роки**
Циклічність **— 6, 8, 9, 10, 12, 14 років**

Дякую за увагу!

Юрій Вікторович Білявський

+380 50 217 35 88

кандидат біологічних наук

Полтавська державна аграрна академія

e-mail: belyavskiyuv@ukr.net

syngenta